

PELASTUSSUUNNITELMA

JYVÄSKYLÄN NORMAALIKOULU YLÄKOULU JA LUKIO

Laatijat: Turvallisuuspäällikkö Olli-Pekka Laakso
Kespe Oy

Laadittu: 11.11.2013

SISÄLLYSLUETTELO

1. YLEISTÄ	3
1.1 Turvallisuus ja siihen liittyvät vastuukysymykset	3
1.2 Pelastussuunnitelma ja sen tavoitteet	3
1.3 Kriisiviestinnän periaatteet	4
1.4 Turvallisuuskoulutus	5
2. TURVALLISUUTEEN LIITTYVIÄ YHTEYSTIETOJA	6
3. KIINTEISTÖN YLEISTIEDOT	7
4. RISKINARVIOINTI	9
5. ONNETTOMUUDET JA HÄIRIÖTILANTEET	10
5.1 Yleinen vaaramerkki	10
5.2 Henkilöstön evakuointi kiinteistöstä	11
5.3 Tulipalo	12
5.4 Laaja vesivahinko	13
5.5 Sähkökatkos	14
5.6 Alueellisesti vaikuttava kemikaalionnettomuus	15
5.7 Kiinteistön sisällä vaikuttava kemikaalionnettomuus	16
5.8 Säteilyonnettomuus	17
6. TAPATURMAT	18
6.1 Palovammat	18
6.2 Runsas verenvuoto raajassa	19
7. SAIRASKOHTAUKSET	20
7.1 Sokki	20
7.2 Anafylaktinen sokki	21
7.3 Tajuttomuus	22
7.4 Äkillinen rintakipu	23
7.5 Aivohalvaus	24
8. RIKOKSET	25
8.1 Uhkaavan henkilön kohtaaminen	25
8.2 Väkivalta	26
8.3 Murto	27
8.4 Varkaus	28
8.5 Pommiuhkaus	29
8.6 Ampuma-aseella uhkaaminen tai sen käyttö	30
LIITTEET	

1. YLEISTÄ

1.1 Turvallisuus ja siihen liittyvät vastuukysymykset

Jyväskylän yliopiston turvallisuuspolitiikan (hyväksytty hallituksen kokouksessa 15.6.2011) mukaisesti turvallisuustoiminnan piirissä ovat kampusalueet sekä kaikki opiskelijoiden ja henkilökunnan kampusalueilla ja yliopiston tietoverkoissa tapahtuvat opiskeluun ja työhön liittyvät toiminnot.

Jyväskylän yliopiston turvallisuustoiminnan painopisteinä ovat riskien tunnistaminen ja siten turvallisuusriskien ennaltaehkäisy sekä työ- ja opiskeluympäristöjen häiriöttömän toiminnan turvaaminen.

Kokonaisvastuu yliopiston operatiivisesta toiminnasta on rehtorilla. Huolehtimisvastuu yliopiston turvallisuudesta kuuluu johtosäännön mukaisesti yliopistopalveluille, joita johtaa hallintojohtaja. Turvallisuustoiminnan operatiivisesta johtamisesta ja kehittämisestä vastaavat turvallisuuspäällikkö ja tietoturvallisuuspäällikkö. Yliopiston turvallisuuden toteuttamisessa osavastuut jakautuvat kullekin organisaatiosyksikölle, niiden esimiehille ja kaikille työntekijöille heidän oman tehtävänsä edellyttämässä laajuudessa.

Jyväskylän yliopisto toimii tiloissaan pääosin vuokralaisen asemassa. Vuokralaisen ja eri vuokranantajien välille on laadittu vastuunjakotaulukot, joissa on myös turvallisuuteen liittyviä ulottuvuuksia. Jyväskylän yliopistoon vuokrasuhteessa olevat yritykset ja organisaatiot vastaavat omista turvallisuusjärjestelyistään, ellei vuokrasopimuksessa toisin sovita.

1.2 Pelastussuunnitelma ja sen tavoitteet

Pelastussuunnitelma on dokumentti, jonka laatimisvelvollisuudesta sekä sisällöstä säädetään Pelastuslaissa (379/2011) ja Valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta (407/2011).

Pelastussuunnitelmat laaditaan yhteistyössä yliopiston turvallisuuspäällikön, Kespe Oy:n, sekä yliopiston eri yksiköiden kanssa. Tiettyjä pelastussuunnitelman osia käsitellään ja harjoitellaan yhteistyössä myös eri viranomaisten kanssa. Muita tärkeitä turvallisuuden

yhteistyökumppaneita ovat JYY, YTHS, Terveystalo ja Suomen Yliopistokiinteistöt Oy.

Suunnitelmien ajantasaisuus tarkastetaan kahden vuoden välein tai muutoin tilanteen niin vaatiessa. Suunnitelmiin tai yleisesti yliopiston turvallisuuteen liittyvää palautetta ja kehittämisehdotuksia voi lähettää turvallisuuspäällikölle.

Pelastussuunnitelman tavoitteena on:

- tunnistaa kuhunkin Jyväskylän yliopiston käytössä olevaan kiinteistöön, sekä siellä harjoitettavan toiminnan turvallisuuteen liittyvät riskitekijät
- antaa toimintaohjeet tunnistettujen riskitekijöiden poistamiseksi ja hallitsemiseksi
- kuvata kunkin kiinteistön keskeiset turvallisuusjärjestelyt
- kehittää yliopiston työ- ja opiskeluympäristön turvallisuutta sekä häiriöttömyyttä

Yliopistopalvelut järjestävät vuosittain turvallisuuskoulutusta henkilökunnalle. Koulutusaiheet liittyvät pääosin pelastussuunnitelmassa esitettyjen riskitekijöiden konkreettiseen hallintaan, mutta myös muunlaista koulutusta voidaan järjestää esitysten perusteella.

Pelastussuunnitelma kuuluu osaksi uuden henkilökunnan perehdyttämiskoulutusta.

1.3 Kriisiviestinnän periaatteet

Kriisit tulevat yleensä yllättäen ja ne luovat aina epävarmuutta. Kriisiviestinnän tehtävä on antaa totuudenmukainen ja ajantasainen selitys tapahtumille. **Jotta kriisitilanne pysyy viestinnällisesti hallinnassa, viestinnän tulee olla keskitettyä ja siitä vastaa lähtökohtaisesti johto- tai tutkintavastuussa oleva viranomainen.**

Jyväskylän yliopiston kriisiviestinnästä vastaa rehtori tai hänen nimeämensä henkilö yhdessä yhteysjohtajan kanssa. Tiedotusvälineiden mahdolliset lausunto- ja haastattelupyynnöt tulee ohjata kriisiviestinnästä vastaavalle viranomaiselle tai yliopiston vastuuhenkilöille.

Kriisitilanteet ovat alttiita huhujen ja väärän tiedon leviämislle. Suhtaudu epäviralliseen viestintään terveellä kriittisyydellä, ja varmista tietojen oikeellisuus virallisista lähteistä. Pidättäydy huhujen ja väärän tiedon levittämisestä.

Yliopistoa koskevista kriisitilanteista tiedotetaan tilanteen vakavuuden mukaan eri viestintäkanavien kautta, joita ovat yliopiston verkkosivut, sähköpostijärjestelmä sekä hätäviestijärjestelmä. Mikäli kriisitilanne on alueellisesti laajavaikutteinen ja vakava, tilannetietoa sekä toimintaohjeita jaetaan tiedotusvälineiden kautta. Ulkomailla tapahtuneista kriiseistä tiedottaa ulkoasiainministeriö.

1.4 Turvallisuuskoulutus

Yliopistopalvelut järjestävät henkilökunnalle vuosittain turvallisuuden eri osa-alueisiin liittyvää koulutusta. Aiheita ovat mm. hätäensiapu, kiinteistöjen poistumisharjoitukset, alkusammutusvälineiden käyttö ja laajemmat kriisiharjoitukset vaihtuvien teemojen mukaisesti, joissa harjoitellaan myös kriisiviestintää sekä yhteistoimintaa eri viranomaisten kanssa. Kaikista soveltavista harjoituksista sovitaan ja tiedotetaan etukäteen.

2. TURVALLISUUTEEN LIITTYVIÄ YHTEYSTIETOJA

- Viranomaiset

- o Yleinen hätänumero: 112
- o Myrkytystietokeskus: 09-471977
- o Säteilyturvakeskus 09-759881
- o Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 010-6052000

- Jyväskylän yliopisto / turvallisuus

- o Turvallisuuspäällikkö: 050-4285310
- o Tietoturvallisuuspäällikkö: 050-5649015
- o Yhteysjohtaja (kriisiviestintä): 050-5649022
- o Tiedottaja (kriisiviestintä): 050-3109972
- o Vartiointiliikkeen hälytyskeskus: 020-4912690

- Jyväskylän yliopisto / työsuojelu

- o Työsuojelupäällikkö: 050-4285310
- o Työsuojeluvaltuutettu: 050-5919530
- o Työsuojeluvaltuutettu: 050-5818368

- Jyväskylän yliopisto / tila-asiat

- o Tilapalvelujohtaja: 040-3593973
- o Tilapalvelujohtajan sijainen: 040-8054998
- o Siivouspalveluesimies: 040-8054990
- o Ylivahtimestari: 050-4285222
- o Turvallisuuskoordinaattori 040-8054575

- Kiinteistön omistaja ja huoltoliikkeet

- o Kampusmanageri (SYK Oy): 040-1730236
- o Ulkoalueiden huolto (Total Oy): 020-7107411
- o Kiinteistönhuolto (Are Oy): 020-5305700

- Jyväskylän yliopisto / henkilöhaku

- o <https://www.jyu.fi/uno/person-search>

3. KIINTEISTÖN YLEISTIEDOT

Kiinteistön nimi	Jyväskylän normaalikoulu, yläkoulu ja lukio
Kiinteistön omistaja	Suomen Yliopistokiinteistöt Oy
Katuosoite	Yliopistonkatu 1
Kortteli/Tontti/Valmistumisvuosi	16/10/1928, -56, -90
Toimiala	Opetus
Mahdolliset muut toimijat	-
Henkilömäärä arkipäivisin (08-17)	Keskimäärin n. 840 kpl
Vahtimestarit	Yläkoulu ja lukio
Kiinteistöhuolto liike	Are Oy (kiinteistöt) Total Oy (ulkoalueet)
Vartiointiliike	Securitas Oy

Järjestelmä / Tila	Sijainti	Vastuhenkilö
Pelastuslaitoksen putkilukko (2 kpl)	1. kerros , A 1 ulko-ovi, ulkoseinä ja E 2 ulko-ovi, ulkoseinä. Reittiavaimet A 1 porraskäytävässä ja E 2 tuulikaapissa.	Pelastuslaitos
Paloilmoitinkeskus (2 kpl)	1. kerros , A 1 porraskäytävä ja E 2 aula.	Kiinteistön omistaja
Keskusradion kuulutuspaikka (4 kpl)	1. kerros , 1035, vahtimestari, E 158, vahtimestari, 2. kerros , 2021, rehtorin huone, 2037, AV- huone.	Kiinteistön omistaja
Sprinklerikeskus	-	-
Turvavalaistuskeskus	1. kerros , E 3, 161, sähköpääkeskus	Kiinteistön omistaja
Veden pääsulku	Kellarikerros , 0001.1, näyttelytila	Kiinteistön omistaja
Sähköpääkeskus (3 kpl)	Kellarikerros , A 1, 0055 ja 0056 ja 1. kerros , E3, 161	Kiinteistön omistaja
Lämmönjakohuone	Kellarikerros , 0011.2	Kiinteistön omistaja

Hissin konehuone (2 kpl)	Ullakko , 5015 ja 1. kerros , E, 166	Kiinteistön omistaja
Ilmanvaihtojärjestelmän hätä-seis-painike (2 kpl)	1. kerros , A 1, porraskäytävä ja E, 158, vahtimestarit	Kiinteistön omistaja
Savunpoistoluukkujen laukaisu	1. kerros , E, 158, vahtimestarit, liikuntasalin savunpoistoluukut. A 1, porraskäytävä, porraskäytävän savunpoistoluukku. Ullakko , C 2, porraskäytävä, porraskäytävän savunpoistoluukun mekaaninen laukaisu. <i>F 1- ja G- porraskäytävissä automaattinen savunpoistoluukku. C 1- ja D 2- porraskäytävässä rikottava ikkuna.</i>	Kiinteistön omistaja
Väestönsuoja (2 kpl)	Kellarikerros , A 1 ja 1. kerros , G, 115.	Kiinteistön omistaja

Turvallisuustekniikka	Yhteyshenkilö
Mekaaninen lukitus ja avainhallinta	Tilapalvelut / Turvallisuuskoordinaattori
Kulunvalvontajärjestelmä	Tilapalvelut / Turvallisuuskoordinaattori
Kameravalvontajärjestelmä	Tilapalvelut / Turvallisuuskoordinaattori
Rikosilmoitinjärjestelmä	Tilapalvelut / Turvallisuuskoordinaattori
Henkilöhälyttimet	Tilapalvelut / Turvallisuuskoordinaattori

Liittyminen kunnan pelastustoimeen		
Lähin paloasema	Keskuspaloasema	Salontaipaleentie 6
Lähin terveysasema	Keskussairaala	Keskussairaalandantie 19
Lähin sairaala	Keskussairaala	Keskussairaalandantie 19
Lähin kunnallinen väestönsuoja	Kuokkalan Graniitti	Pohjanlahdentie 12

4. RISKINARVIOINTI

Kiinteistössä vaikuttavien yleisten riskien suuruutta arvioidaan asteikolla 1-5. Arviot ovat vain suuntaa antavia, sillä kuhunkin toteutuvaan onnettomuus- ja vaaratilanteeseen vaikuttaa useita eri tekijöitä, joita on mahdotonta määritellä etukäteen. Riskin suuruuteen vaikuttavat riskin toteutumisen todennäköisyys sekä seurausten vakavuus alla olevan taulukon mukaisesti:

	Seuraus: vähäinen	Seuraus: haitallinen	Seuraus: vakava
Todennäköisyys: epätodennäköinen	1 merkityksetön	2 vähäinen	3 kohtalainen
Todennäköisyys: mahdollinen	2 vähäinen	3 kohtalainen	4 merkittävä
Todennäköisyys: todennäköinen	3 kohtalainen	4 merkittävä	5 sietämätön

Riskitasot 1-2 ovat hyväksytyjä riskitasoja ja niiden esiintyminen ei edellytä jatkotoimia. Riskitaso 3 on kohonnut riskitaso, jolloin riskin pienentäminen tai poistaminen on suotavaa. Riskitasot 4-5 ovat korkeita riskitasoja, jolloin vaaditaan välittömiä ja aktiivisia toimenpiteitä riskin pienentämiseksi tai poistamiseksi.

Riski	Todennäköisyys	Seuraus	Riskin suuruus
Tulipalo	mahdollinen	haitallinen/vakava	3-4
Laaja vesivahinko	mahdollinen	haitallinen	3
Sähkökatkos	mahdollinen	vähäinen	2
Alueellisesti vaikuttava kemikaalionnettomuus	epätodennäköinen	haitallinen/vakava	2-3
Kiinteistön sisällä vaikuttava kemikaalionnettomuus	epätodennäköinen	haitallinen/vakava	2-3
Säteilyonnettomuus	epätodennäköinen	haitallinen	2
Uhkaavan henkilön kohtaaminen	mahdollinen	vähäinen/haitallinen	2-3
Väkivalta	epätodennäköinen	vakava	3
Murto	mahdollinen	vähäinen/haitallinen	2-3
Varkaus	mahdollinen	vähäinen/haitallinen	2-3
Pommiuhka	epätodennäköinen	vähäinen/haitallinen	1-2
Ampuma-aseella uhkaaminen tai sen käyttö	epätodennäköinen	vakava	3

5. ONNETTOMUUDET JA HÄIRIÖTILANTEET

5.1 Yleinen vaaramerkki

Yleistä:

- Yleinen vaaramerkki tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa.
- Yleinen vaaramerkki on yhden minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus. Nousevan jakson pituus on 7 sekuntia ja laskevan jakson pituus samoin 7 sekuntia.

- Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki. Se on ilmoitus siitä, että uhka tai vaara on ohi.

Toimintaohje:

- Siirry sisälle ja pysy sisällä.
- Sulje ovet, ikkunat, ilmanvaihtolaitteet ja tuuletusaukot.
- Avaa radio ja odota ohjeita. Toimintaohjeita annetaan myös Ylen teksti-tv:n sivulla 868.
- Vältä matkapuhelimen käyttöä.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisen kehotusta tai vaara ohi -merkkiä.

5.2 Henkilöstön evakuointi kiinteistöstä

Yleistä:

- Henkilöstön evakuoinnille voi olla useita erilaisia syitä:
 - Tulipalo.
 - Pommiuhkaus.
 - Väkivallan uhka.
 - Kiinteistön sisällä vaikuttava kemikaalionnettomuus.
 - Muut vastaavat vakavat vaaratilanteet.
 - Sovitut kriisiharjoitukset.
- Evakuointikäsky voidaan antaa usealla eri tavalla:
 - Palokellojen soitto (pl. säännölliset kuukausikokeilut).
 - Huutaen suoritettu hälytys.
 - Yliopiston hätäviestikanavien kautta annettu hälytys.
- Evakuointikäsky koskee jokaista kiinteistössä olevaa henkilöä.

Toimintaohjeet evakuointikäskyn tultua:

- Toiminta keskeytetään välittömästi ja lisäonnettomuuksien vaara minimoidaan esimerkiksi käynnissä olevien tutkimusprosessien osalta.
- Opetustilanteesta vastuussa oleva henkilökunnan jäsen kääntää poistumisen opiskelijoille ja oppilaille.
- Avoinna olevat ikkunat suljetaan, mukaan otetaan vain välttämätön omaisuus (lompakot, avaimet ja pakkasella ulkovaatteet) ja ovet suljetaan sekä lukitaan poistuttaessa.
- Ulos poistutaan lyhintä tai turvallisinta reittiä. Hissien käyttö on kielletty.
- Poistuminen suoritetaan rauhallisesti. Aisti- ja liikuntarajoitteisia henkilöitä avustetaan.
- Ulkona henkilöstö siirtyy edelleen kokoontumispaikalle. Ryhmittäminen on suoritettava siten, ettei ihmisjoukko hidasta tai estä viranomaisten toimintaa.
- Kiinteistön sisälle saa palata vasta sen jälkeen kun siihen annetaan lupa.

5.3 Tulipalo

Mahdollisia syitä:

- Laitteiden tai prosessien ylikuumentuminen.
- Vauriot sähkölaitteissa tai –järjestelmissä.
- Tuhopoltot.
- Huolimattomuus tulen käsittelyssä.

Ennaltaehkäisy:

- Rakennus ja sen ympäristö on pidettävä kunnossa siten, että tulipalon syttymisen ja leviämisen vaara on vähäinen ja että pelastaminen on onnettomuuden sattuessa mahdollista.
- Sähköjohdot ja laitteet ovat ehjät ja asennukset ovat ammattilaisten tekemiä.
- Sähkölaitteet sammutetaan käytön jälkeen.
- Yliopiston henkilökunta osaa tunnistaa tulipalojen riskitekijöitä ja puuttuu havaitsemiinsa epäkohtiin aktiivisesti.
- Tupakointi tapahtuu määrättyillä tupakointipaikoilla.
- Palavien nesteiden sekä nestekaasun säilytys on järjestetty asianmukaisesti ja käyttölaitteet ovat ehjät.
- Palo-ovia ei kiilata avonaisiksi ja palo-osastojen välille tehtävät läpiviennit tukitaan palomassalla.

Toimintaohje:

- Pelasta välittömässä vaarassa olevat.
- Varoita muita rakennuksessa olevia ja käske heitä poistumaan.
- Jos pystyt, sammuta tulipalo alkusammutusvälineillä. Älä vaaranna omaa terveyttäsi.
- Rajoita tulipaloa sulkemalla ovia, ikkunoita ja tuuletusaukkoja sekä sulkemalla rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmä.
- Poistu lyhyintä tai turvallisinta reittiä. Älä poistu savuiseen tilaan.
- Älä käytä poistumiseen hissiä.
- Soita hätänumeroon (112) turvallisesta paikasta.
- Opasta pelastuslaitos paikalle.

5.4 Laaja vesivahinko

Mahdollisia syitä:

- Laitevauriot.
- Putkivauriot.
- Järjestelmien kuntoarviointien ja huollon laiminlyönnit.
- Valvomattomat prosessit.
- Huolimattomasti tehdyt asennukset, kytkennät ja johtoliitokset.
- Kiinteistöjen sadevesiviemäröinnin ja salaojajärjestelmän puutteet.
- Rakennusvirheet.

Ennaltaehkäisy:

- Havaituista puutteista ilmoitetaan välittömästi kiinteistön huollosta vastaavalle yritykselle tai tilapalveluihin.
- Kiinteistön omistaja vastaa kiinteistötekniisten järjestelmien huollosta ja uusimisesta.
- Yliopiston työntekijät vastaavat käytössään olevien laitteiden asennuksista, huollosta ja uusimisesta, sekä vastuullaan olevien prosessien valvonnasta.
- Kriittisiin kohteisiin suositellaan asennettavaksi vesivuodosta hälyttävä ilmaisin.

Toimintaohje:

- Ilmoita havainnostasi välittömästi vahtimestarille tai kiinteistön huollosta vastaavaan yritykseen.
- Jos mahdollista, sulje veden pääsulku tai muut käsillä olevat sulut lisävahinkojen estämiseksi.
- Jos vesivahinko on vakava, soita hätänumeroon (112) ja opasta pelastuslaitos paikalle.
- Pelasta kosteudelle arka omaisuus.

5.5 Sähkökatkos

Mahdollisia syitä:

- Häiriöt sähkön jakelujärjestelmässä.
- Häiriöt kiinteistön sähköjärjestelmässä.
- Kesäisin erityisesti ukkonen.

Ennaltaehkäisy:

- Yliopiston kiinteistöjen sähköjärjestelmissä havaituista puutteista ilmoitetaan välittömästi kiinteistön omistajalle.
- Kriittisten järjestelmien suojaaminen UPS-tekniikalla.
- Varavoiman rakentaminen peruskorjausten ja uudisrakentamisen yhteydessä.
- Yliopiston kiinteistöjen sähköjärjestelmien määräaikaishuoltojen säännöllinen toteuttaminen.

Toimintaohje:

- Kaupunkialueella katkokset ovat lähes poikkeuksetta lyhytaikaisia (alle 30 minuuttia).
- Vahtimestari ja/tai kiinteistön huollosta vastaava yritys tarkastavat kiinteistön sulakkeet.
- Pyri tallentamaan avoinna olevat tiedostosi ja sulje järjestelmät hallitusti.
- Tarkasta onko hissiin jäänyt ihmisiä loukkuun.

5.6 Alueellisesti vaikuttava kemikaalionnettomuus

Mahdollisia syitä:

- Onnettomuudet lähialueiden teollisuuslaitoksissa.
- Onnettomuudet kemikaalien maantie- tai rautatiekuljetuksissa.
Esimerkiksi Seminaarinmäen ja Mattilanniemen kampusalueiden välissä kulkevilla väylillä kuljetetaan vuosittain merkittäviä määriä vaarallisia kemikaaleja.

Toimintaohje:

- Jos olet ulkona:
 - Tarkasta tuulen suunta ja poistu kaasun alta sivutuuleen.
 - Paina märkä vaate suun eteen ja hengitä sen läpi.
 - Pyri sisälle tai mahdollisimman korkeaan maastonkohtaan.
- Jos olet sisällä:
 - Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja rakennuksen ilmanvaihtojärjestelmä.
 - Siirry rakennuksen yläkerrokseen.
 - Avaa radio ja kuuntele hätätiedote, joka luetaan kaikilla radiokanavilla. Hätätiedote löytyy myös Yleisradion, MTV3:n ja Nelosen teksti-tv:n sivuilta.

5.7 Kiinteistön sisällä vaikuttava kemikaalionnettomuus

Mahdollisia syitä:

- Onnettomuudet kemikaalien käsittelyssä.
- Kemikaalien huolimaton ja virheellinen säilytys.
- Ilmanvaihtojärjestelmän toimintahäiriö.

Ennaltaehkäisy:

- Huolellisten ja turvallisten työtapojen noudattaminen, sekä turhan riskinoton välttäminen.
- Kemikaalien turvallisesta säilyttämisestä annettujen määräysten noudattaminen.
- Uuden henkilökunnan ja opiskelijoiden perehdyttäminen.
- Havaittujen puutteiden korjaaminen tai niistä ilmoittaminen.
- Laitteiden ja järjestelmien säännölliset tarkastukset sekä huoltotoimenpiteet.

Toimintaohje:

- Pue suojanaamari.
- Pelasta välittömässä vaarassa olevat.
- Rajoita vaarallisen kemikaalin leviämistä sulkemalla sisäovia. Avaa ikkunoita mahdollisuuksien mukaan.
- Varoita muita kiinteistössä olevia henkilöitä ja käske heitä poistumaan.
- Soita hätänumeroon (112).
- Opasta pelastuslaitos onnettomuuspaikalle ja kerro heille vapautuneen kemikaalin määrä sekä laatu.

5.8 Säteilyonnettomuus

Mahdollisia syitä:

- Radioaktiivisia aineita voi vapautua ympäristöön esim. seuraavista kohteista:
 - Ydinaseen käyttö tai käsittelyonnettomuus.
 - Vakava ydinvoimalaitosonnettomuus.
 - Ydinpolttoaineen käsittelyssä tai kuljetuksessa tapahtuva onnettomuus.
- Merkittävimmän uhan edellä mainituista muodostavat ydinaseen käyttö ja vakavat ydinvoimalaitosonnettomuudet, joiden vaikutukset voivat olla hyvinkin laajoja. Päästön seurauksena syntyvä radioaktiivinen saastepilvi voi kulkeutua kauas syntypaikastaan ja laskeutua maahan epätasaisesti. Varsinkin sade ja myös muut sääolosuhteet voivat aiheuttaa joillekin alueille muita runsaamman radioaktiivisen laskeuman.

Toimintaohje:

- Suojaudu sisätiloihin. Kiinteistön väestönsuoja, kellaritilat ja keskiosa antavat parhaan suojan säteilyä vastaan.
- Varaa mukaasi ruokaa ja juotavaa.
- Sulje ovet, ikkunat, ilmanvaihtoaukot ja sammuta ilmanvaihtojärjestelmä.
- Vältä matkapuhelimen käyttöä tukiasemien ruuhkautumisen vuoksi.
- Ota joditabletti vasta viranomaisen kehotuksesta.
- Jos joudut lähtemään ulos, käytä tiivistä asua sekä hengityssuojainta. Riisu ulkovaatteet takaisin sisälle tullessasi ja peseydy huolellisesti.
- Saat tilannetietoja seuraavista lähteistä:
 - Viranomaiset jakavat tiedotteita Yleisradion radio- ja televisiokanavien kautta.
 - Yleisradion teksti-tv:n sivu 867.
 - Säteilyturvakeskuksen verkkosivut (www.stuk.fi).
 - Sisäministeriön pelastusosaston verkkosivut.

6. TAPATURMAT

6.1 Palovammat

Yleistä:

- Palovammat luokitellaan laajuuden ja syvyyden mukaisesti.
 - Ensimmäisen asteen palovamma, jossa kudოსvaurio rajoittuu ihon pintakerrokseen. Iho on kuiva, arka ja punoittava.
 - Toisen asteen palovamma, jossa kudოსvaurio ulottuu ihon syvempiin pintakerroksiin. Iho punoittaa ja siihen muodostuu vesikelloja. Vaurioalue turpoaa ja on kivulias. Kämmenten pinta-alaa suurempi toisen asteen palovamma vaatii lääkärin hoitoa.
 - Kolmannen asteen palovamma, jossa kudოსvaurio ulottuu kaikkien ihokerrosten läpi ja voi ulottua myös syvempiin kudoksiin. Vaurioalue on kuiva ja hiiltynyt. Kaikki kolmannen asteen palovammat vaativat lääkärin hoitoa.

Ennaltaehkäisy:

- Huolellisuus tulen, kuumien esineiden ja kemikaalien käsittelyssä.
- Tilanteen vaatimien suojaimien (esim. käsineet) käyttö.

Toimintaohje:

- Pienen palovamman ensiapu:
 - Jäähdytä viileällä vedellä (20-28°C) kunnes kipu häviää.
 - Tarvittaessa vamman voi peittää rasvasidoksella tai suojasiteellä.
 - Jos palovamma tulehtuu, mene lääkäriin.
- Vakavan palovamman ensiapu:
 - Soita hätäpuhelu (112).
 - Suojaa vammautunut henkilö jäähtymiseltä.
 - Tue kasvo- tai hengitystiepalovamman saanut henkilö puoli-istuvaan asentoon.
 - Opasta auttajat paikalle.

6.2 Runsas verenvuoto raajassa

Toimintaohje:

- Soita hätänumeroon (112), jos tilanne niin vaatii.
- Aseta loukkaantunut välittömästi makuulle.
- Nosta raaja ylös ja tyrehdytä verenvuoto painamalla sormin tai kämmenellä suoraan vuotokohtaan. Suojakäsineiden käyttö on suotavaa.
- Sido vuotokohta (sidetarpeita löytyy yliopiston ensiapukaapeista). Aseta tarvittaessa paineside.
- Jos verenvuoto jatkuu sidoksesta huolimatta runsaana, paina raajan tyvestä suuria suonia voimakkaasti kämmenellä.
- Jos verenvuoto jatkuu edelleen runsaana, tee äärimmäisenä keinona vuotokohdan yläpuolelle kiristysside.
- Seuraa loukkaantuneen tilaa. Soita uudelleen hätänumeroon (112), jos loukkaantuneen tila muuttuu selkeästi.
- Opasta auttajat paikalle.

7. SAIRASKOHTAUKSET

7.1 Sokki

Yleistä:

- Oireet:
 - Iho on kalpea ja kylmän hikinen.
 - Henkilö on levoton, myöhemmin sekava.
 - Hengitys on tihentynyt.
 - Syke on nopea ja heikosti tunnistettava.
 - Potilaan suu on kuiva ja hänellä on janontunne.

- Syitä voivat olla:
 - Nestehukka.
 - Vaikeat infektiot.
 - Voimakkaat allergiset reaktiot (anafylaktinen shokki).
 - Suuri verenhukka.

Toimintaohje:

- Sokkipotilaan ensiapu:
 - Tyrehdytä mahdolliset verenvuodot.
 - Soita hätänumeroon (112).
 - Aseta potilas makuulle ja nosta alaraajat koholleen.
 - Tarkkaile potilaan hengitystä. Jos hengitys vaikeutuu, potilaan voi kääntää myös kylkiasentoon.
 - Suojaa potilasta kylmältä.
 - Rauhoittele potilasta ja keskustele hänen kanssaan.
 - Älä anna potilaalle juotavaa, vaikka hän valittaisikin janoa.
 - Seuraa potilaan tilaa. Soita uudelleen hätänumeroon (112), jos tilanne muuttuu selkeästi.
 - Opasta auttajat paikalle.

7.2 Anafylaktinen sokki

Yleistä:

- Anafylaktinen shokki on hengenvaarallinen allerginen reaktio, jonka voivat aiheuttaa mm. eräät ruoka-aineet, lääkkeet, hyönteisten pistot tai muut allergisoivat aineet.
- Anafylaktisen sokin oireet:
 - Kasvot, kieli, suun limakalvot ja nielu voivat turvota.
 - Mahdollisesti hengitysvaikeuksia.
 - Mahdollisesti ihottumaoireita. Iho kutisee voimakkaasti.
 - Sokin oireet kehittyvät nopeasti.
- Anafylaktinen reaktio kehittyy huippuunsa 10-30 minuutissa.

Ennaltaehkäisy:

- Yliherkkyyksistä kärsivien henkilöiden tulisi pitää mukanaan anafylaksian itsehoitoon soveltuvia lääkkeitä.
- Yliherkkyydestä voi kertoa myös lähityöyhteisön jäsenille, jotta he osaavat varautua mahdollisiin kohtauksiin sekä niiden oikeaan hoitoon.

Toimintaohje:

- Anafylaktisen sokin ensiapu:
 - Soita hätänumeroon (112).
 - Jos potilaalla ei ole hengitysvaikeuksia, aseta hänet makuuasentoon ja nosta alaraajat koholle.
 - Jos potilaalla on hengitysvaikeuksia, aseta hänet puoli-istuvaan asentoon.
 - Jos potilaalle on määrätty ensiapulääkkeeksi adrenaliinia ja lääke on saatavilla, anna potilaalle adrenaliinipistos. Oireita voi lievittää myös kortisonitableteilla (esim. kyypakkauksessa) ohjeen mukaan.
 - Seuraa potilaan tilaa. Soita uudelleen hätänumeroon (112), jos tilanne muuttuu selkeästi.
 - Opasta auttajat paikalle.

7.3 Tajuttomuus

Yleistä:

- Oireet:
 - Heikotus ja huimaus.
 - Kalpeus.
 - Tajunnan lyhytkestoinen menetys.

- Syitä voivat olla:
 - Sairaudet ja vammat.
 - Myrkytykset.
 - Aineenvaihdunnan häiriöt.
 - Hapenpuute.
 - Liian matala tai korkea verensokeri.
 - Matala verenpaine.

Toimintaohje:

- Jos tajuton henkilö ei herää puhutteluun ja ravisteluun, soita hätänumeroon (112).
- Avaa hengitystiet ja tarkista, hengittääkö autettava normaalisti.
- Jos autettava hengittää normaalisti, käännä hänet kylkiasentoon hengityksen turvaamiseksi.
- Seuraa tajuttoman tilaa. Soita uudelleen hätänumeroon (112), jos tilanne muuttuu selkeästi.
- Opasta auttajat paikalle.

7.4 Äkillinen rintakipu

Oireet:

- Laaja-alainen ja puristava rintakipu, joka voi säteillä käsivarteen, kaulalle, hartioihin tai lapaluiden alueelle.
- Viileä, hikinen ja kalpea iho.
- Hengenahdistus, pahoinvointi ja levottomuus.
- Voimattomuus tai huonovointisuus erityisesti naisilla ja diabeetikoilla.

Toimintaohje:

- Soita hätänumeroon (112).
- Rauhoita potilasta ja auta hänet lepäämään. Puoli-istuva asento on yleensä kivuttomin.
- Jos potilas ei ole asetyylisalisyyllille allerginen, anna hänelle 250 mg Aspirinia, Disperinia tai muuta vastaavaa tuotetta. Lääke pienentää mahdollisia sydänlihaskvaurioita.
- Jos potilas menee elottomaksi (ei herää eikä hengitä), aloita painelupuhalluselytys:
 - Painele kolmekymmentä (30) kertaa.
 - Puhalla rauhallisesti kaksi (2) kertaa.
 - Jatka elvytystä tauotta rytmillä 30:2, kunnes autettava herää, ammattihenkilöt antavat luvan lopettaa tai voimasi loppuvat.

7.5 Aivohalvaus

Yleistä:

- Aivohalvaus johtuu joko aivovaltimon tukkeutumisesta tai vuodosta.
- Oireita ovat:
 - Toisen tai molempien raajojen toimintahäiriö.
 - Tuntohäiriöt.
 - Puheentuoton vaikeus.
 - Roikkuva suupieli.
 - Huimaus

Toimintaohje:

- Soita hätänumeroon (112).
- Rauhoita potilasta ja auta hänet lepäämään.
- Seuraa autettavan tilaa ja soita 112 uudelleen, mikäli tilanne muuttuu selkeästi.

8. RIKOKSET

8.1 Uhkaavan henkilön kohtaaminen

Toimintaohje:

- Jos joudut tilanteeseen yllättäen ja yksin:
 - Älä provosoidu, vaan pyri käyttäytymään tilanteen alusta saakka asiallisesti ja rauhallisesti.
 - Pyri rauhoittamaan uhkaajaa ja pyydä häntä esimerkiksi istuutumaan, jos mahdollista.
 - Pyri laukaisemaan tilanne keskustelemalla. Älä puhu päälle.
 - Pidä etäisyyttä ja koeta sijoittua siten, että sinulla tarvittaessa pakoreitti.
 - Älä käännä selkäsi uhkaajalle.
 - Hälytä apua tai pakene kun tilanne sen sallii

- Jos näet, että joku muu on joutunut uhatuksi:
 - Soita hätänumeroon (112).
 - Arvioi tilanne ja oma toimintakyky, kerää tarvittaessa muita henkilöitä mukaan, ja menkää uhatun henkilön tueksi.
 - Muutoin ohjeet samat kuin yllä.

- Tilanteen jälkihoito:
 - Uhkaavat tilanteet kannattaa dokumentoida mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen. Pyydä silminnäkijöiden yhteystiedot.
 - Tilanteesta tulee informoida omaa lähiesimiestä ja yliopiston turvallisuuspäällikköä.
 - Mikäli estettä ei ole, tilanne kannattaa käsitellä yhteisesti koko lähityöyhteisön kanssa.
 - Jos tapahtuma aiheuttaa traumatisoitumista, ota yhteyttä työterveyshuoltoon.

8.2 Väki­valta

Toimintaohje:

- Jos joudut tilanteeseen yllättäen ja yksin:
 - Hälytä paikalle apua:
 - huutamalla.
 - hälytinpainikkeella (jos käytössäsi on sellainen).
 - soita hätänumeroon (112).
 - Käytä vain sellaisia puolustautumiskeinoja, jotka ovat hyväksyttäviä suhteessa hyökkäyksen aiheuttamaan uhkaan (hätävarjelu).
 - Väki­valtaisesti käyttäytynyt henkilö voidaan ottaa kiinni jokamiehen kiinni­otto-oikeuden nojalla, mutta hänet on viipymättä luovutettava poliisille.
 - Tarkastuta mahdolliset vammat välittömästi lää­kärillä.

- Jos näet, että joku muu on joutunut väki­vallan kohteeksi:
 - Soita hätänumeroon (112).
 - Arvioi tilanne ja oma toimintakyky­si, kerää tarvittaessa muita henkilöitä mukaan, ja men­kää hyökkäyksen kohteeksi joutuneen henkilö­n avuksi.
 - Muutoin ohjeet samat kuin yllä.

- Tilanteen jälkihoito:
 - Uhkaavat tilanteet kannattaa dokumentoida mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen. Pyydä silmin­nä­kijöiden yhteystiedot.
 - Tilanteesta tulee informoida omaa lähiesimiestä ja yliopiston turvallisuus­päällikköä.
 - Mikäli estettä ei ole, tilanne kannattaa käsitellä yhteisesti koko lähityöyhteisön kanssa.
 - Jos tapahtuma aiheuttaa traumatisoitumista, ota yhteyttä työterveyshuoltoon.

8.3 Murto

Yleistä:

- Tyypillinen murto yliopistolla on seuraavanlainen:
 - Murto pyritään suorittamaan paikassa, jossa on näkösuojaa tai pimeänä vuodenaikana heikko valaistus. Eniten murtoja tapahtuu kesän ja syksyn aikana.
 - Yleensä murtokohteeseen on pystytty tähystämään esteettä ulkopuolelta käsin ja nähtävillä ollut omaisuus on houkuttanut rikoksen tekijää.
 - Kohteeseen murtaudutaan pääasiassa ikkunan tai lasioven kautta.
 - Murtokohteesta varastetaan helposti mukaan saatavaa arvo-omaisuutta, jolla on suoraa käyttöä varkaalle itselleen tai jälleenmyyntiarvoa.

Ennaltaehkäisy:

- Maan tasossa sijaitsevien tilojen ikkunoiden verhot tai kaihtimet suljetaan kun tiloista poistutaan.
- Arvo-omaisuus siirretään pois näkyvistä yön ajaksi, mikäli mahdollista.
- Maan tasossa sijaitsevien tilojen rakenteellinen murtosuojaus on kunnossa ja tilat ovat teknisessä valvonnassa.
- Yliopiston yhteistyö poliisin sekä vartiointiliikkeen kanssa.

Toimintaohje:

- Jos olet paikalla ensimmäisenä, ilmoita havaitsemastasi rikoksesta hätänumeroon (112).
- Ilmoita vasta tämän jälkeen rikoksesta yliopiston turvallisuuspäällikölle (050-4285310).
- Eristä murtokohde siten, etteivät asiaankuulumattomat pääse tutkimaan ja sotkemaan rikospaikkaa.
- Murtokohteen saa siivota ja ottaa normaaliin käyttöön vasta sen jälkeen kun poliisi on suorittanut kohteessa teknisen tutkinnan.
- Jos tiedät mitä omaisuutta murtokohteessa on ollut, selvitä ja dokumentoi kadonnut tai vaurioitunut omaisuus mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Ilmoita tietosi turvallisuuspäällikölle.

8.4 Varkaus

Yleistä:

- Tyypillinen varkaustapaus yliopistolla on seuraavanlainen:
 - Varkaus tapahtuu arkena ja klo 08-17 välisenä aikana.
 - Varkaus kohdistuu omaisuuteen, joka on jätetty valvomatta ja vapaasti varkaan saataville.
 - Varkauden kohteita ovat yleisimmin lompakot, laukut, matkapuhelimet, kannettavat tietokoneet, kamerat, dataprojektorit ja muu arvoelektronikka.
 - Vargaat ovat pääosin poliisille entuudestaan tuttuja henkilöitä.

Ennaltaehkäisy

- Huoneiden ovet sekä ikkunat suljetaan ja lukitaan, kun tiloista poistutaan.
- Varkauksille altista omaisuutta ei jätetä valvomatta yleisiin tiloihin edes lyhyiden poissaolojen ajaksi.
- Tilat ovat teknisessä valvonnassa ja kiinteistöjen sisälle ei päästetä tuntemattomia henkilöitä aukioloaikojen ulkopuolella.
- Arvo-omaisuus on turvamerkitty ja lukittu esimerkiksi turvavaijerilla kiinteään kohteeseen.

Toimintaohje:

- Tee havainnot varkaan tuntomerkeistä ja siitä mihin suuntaan hän mahdollisesti poistui.
- Soita hätänumeroon (112) ja kerro tekemäsi havainnot.
- Poliisi pyrkii suorittamaan kiinnioton lähialueella. Älä ala itse kamppailemaan varastetusta omaisuudesta.
- Jätä rikospaikka koskemattomaksi ja eristä se. Jos mahdollista tai tarpeen, poliisi suorittaa kohteessa teknisen tutkinnan. Kohteen saa siivota ja ottaa normaalikäyttöön vasta teknisen tutkinnan päätyttyä.
- Ilmoita varkaudesta yliopiston turvallisuuspäällikölle (050-4285310).
- Yliopisto tekee asiasta rikosilmoituksen silloin kun rikos kohdistuu yliopiston omaisuuteen. Jos varkaus kohdistuu yksityisomaisuuteen, asianomistaja päättää itse rikosilmoituksen tekemistä. Yliopisto luovuttaa mahdollisia kameravalvontatallenteita vain poliisille.

8.5 Pommiuhkaus

Yleistä:

- Tyypillisesti pommiuhkaukset tehdään häiriköintimielessä, mutta jokaiseen uhkaukseen täytyy suhtautua vakavasti.
- Mikäli tiedossa on sellainen tilaisuus, jossa häiriköinnin todennäköisyys on erityisen suuri, tilojen turvallisuus voidaan varmistaa yhteistyössä poliisin kanssa jo etukäteen. Näin (tässä tapauksessa) perättömän uhkauksen haluttu vaikutus jää saavuttamatta.

Toimintaohje:

- Jos olet uhkauksen vastaanottaja, pyri tekemään mahdollisimman paljon havaintoja uhkauksen tekijästä. Dokumentoi havaintosi ja uhkauksen sisältö mieluiten kirjallisesti.
- Soita hätänumeroon (112).
- Aloita kiinteistön evakuointi, ellei tilanteesta ole sovittu muuta poliisin kanssa. Kaikkien kiinteistössä olevien on poistuttava välittömästi.
- Ulos siirtyneen henkilöstön on siirryttävä turvallisen varoetäisyyden päähän kiinteistöstä, jotta mahdollinen räjähdyksen paine- ja sirpalevaikutus ei vahingoita heitä.
- Opasta poliisi paikalle. Poliisi tarkastaa kiinteistön ja antaa ohjeet jatkotoiminnasta.
- Ilmoita uhkauksesta yliopiston turvallisuuspäällikölle (050-4285310).

8.6 Ampuma-aseella uhkaaminen tai sen käyttö

Toimintaohje:

- Tilanteesta riippuen toimintavaihtoehtoja on kaksi:
 - Kiinteistöstä poistuminen:
 - Poistu vaarasta pois päin ja varoita muita.
 - Auta evakuoinnissa sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsevat apuasi.
 - Pyri liikkumaan ripeästi ja mahdollisimman suojaista reittiä pitkin.
 - Siirry pois tapahtumapaikan välittömästä läheisyydestä ja hakeudu turvalliseen paikkaan.
 - Kiinteistön sisätiloihin suojautuminen:
 - Toimintakykyinen henkilö ottaa johtovastuun.
 - Henkilöstö on evakuoitava huonetiloihin. Ovet ja ikkunat lukitaan.
 - Verhot suljetaan ja valot sammutetaan.
 - Huoneessa olevan henkilöstön on sijoitauduttava siten, että he ovat mahdollisimman hyvässä suojassa (esim. kivrakenteisen seinän vieressä).
 - Jos mahdollista, ryhmittele huonetilan oven/ovien eteen esteitä.
 - Ikkunoiden ja ovien edustalla ei liikuta.
 - Vain tilannetta johtava henkilö käyttää matkapuhelinta. Liiallinen matkapuhelinliikenne tukkii tukiasemien toiminnan ja samalla myös tilanteen ratkaisemiselle oleelliset puhelut estyvät.

SAMMUTUSPEITTEEN KÄYTTÖOHJE

- Ota kiinni sammutuspeitteen nauhoista molemmin käsin.
- Vedä peite pois suojapussista.
- Lähesty palavaa kohdetta peitteen suojassa.
- Peitä palava materiaali kokonaan.
- Jätä peite paikoilleen ja anna kohteen jäähtyä.
- Katkaise mahdollinen virta tai kaasu.

KÄSISAMMUTTIMEN KÄYTTÖOHJE

- Poista varmistin.
- Suuntaa letku liekkien juureen.
- Paina laukaisinta

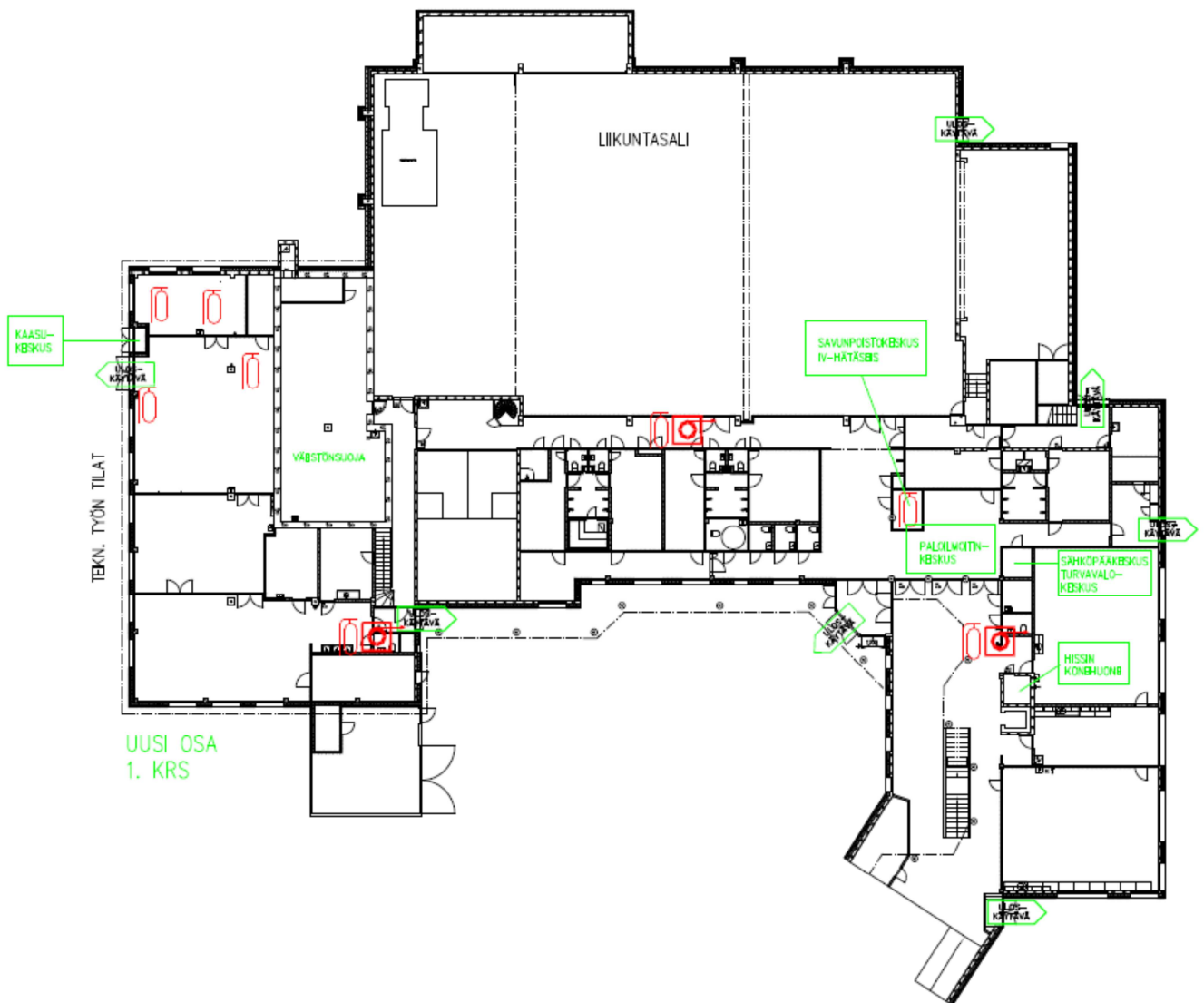

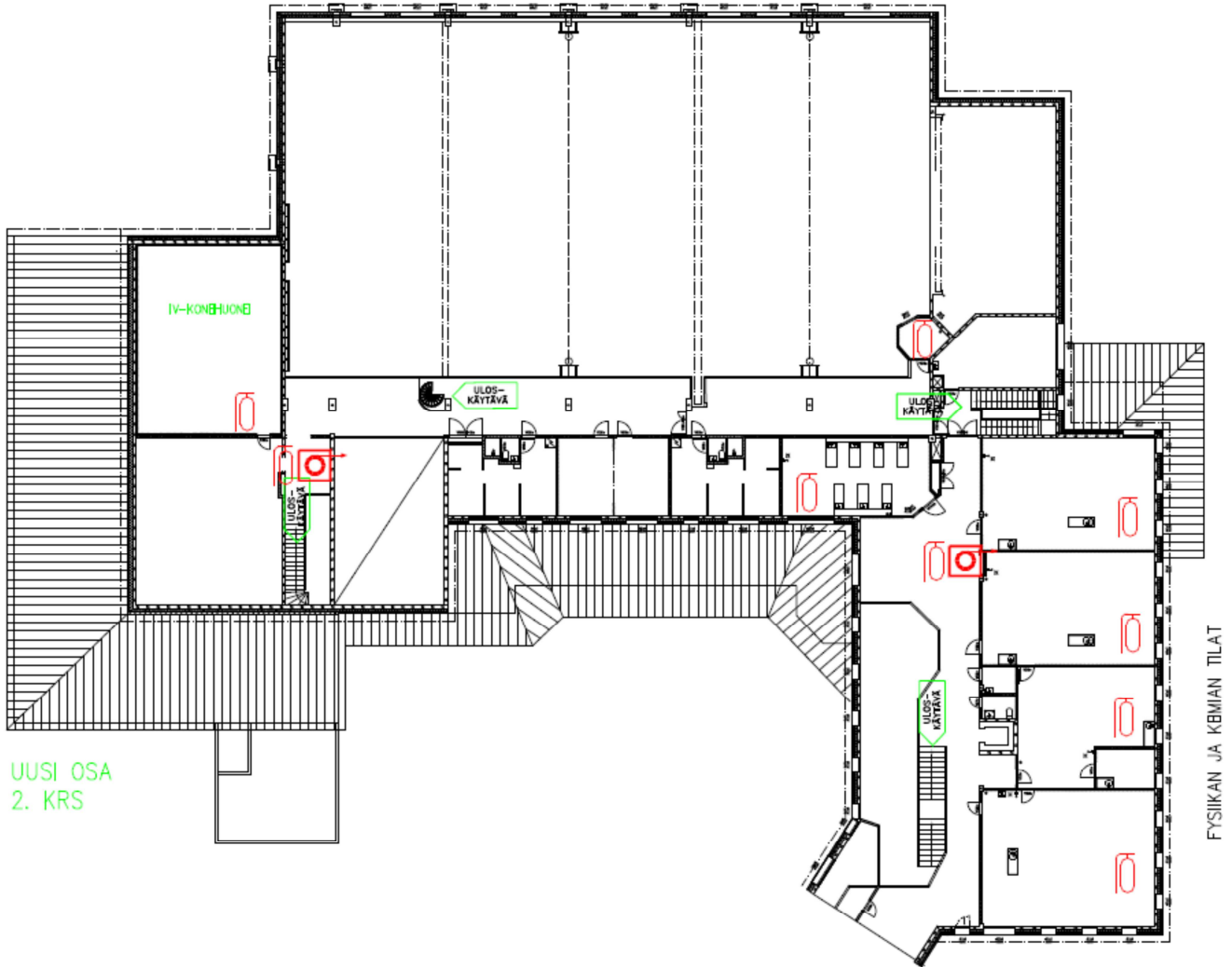
PIKAPALOPOSTIN KÄYTTÖOHJE

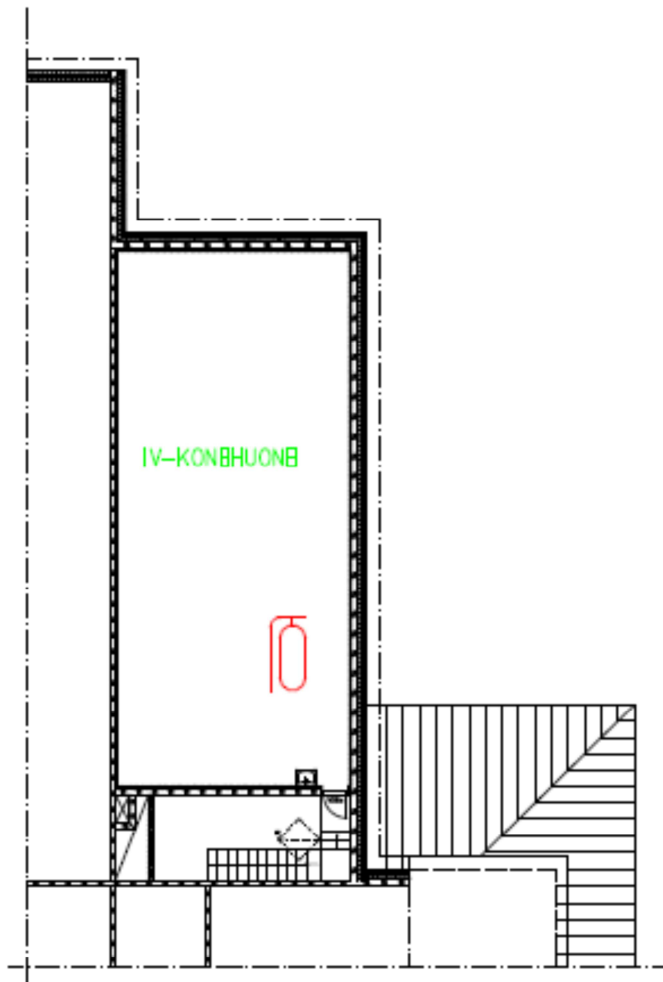
- Avaa kaappi ja vedä letku kelalta.
- Avaa vesiventtiili (voi sijaita joko kaapin sisä- tai ulkopuolella)
- Suuntaa letku paloa kohti ja avaa letkun päässä oleva suutin.

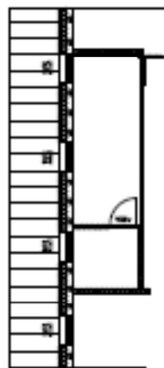
KIINTEISTÖN POHJAKUVAT KERROKSITTAIN JA ASEMAPIIRROS

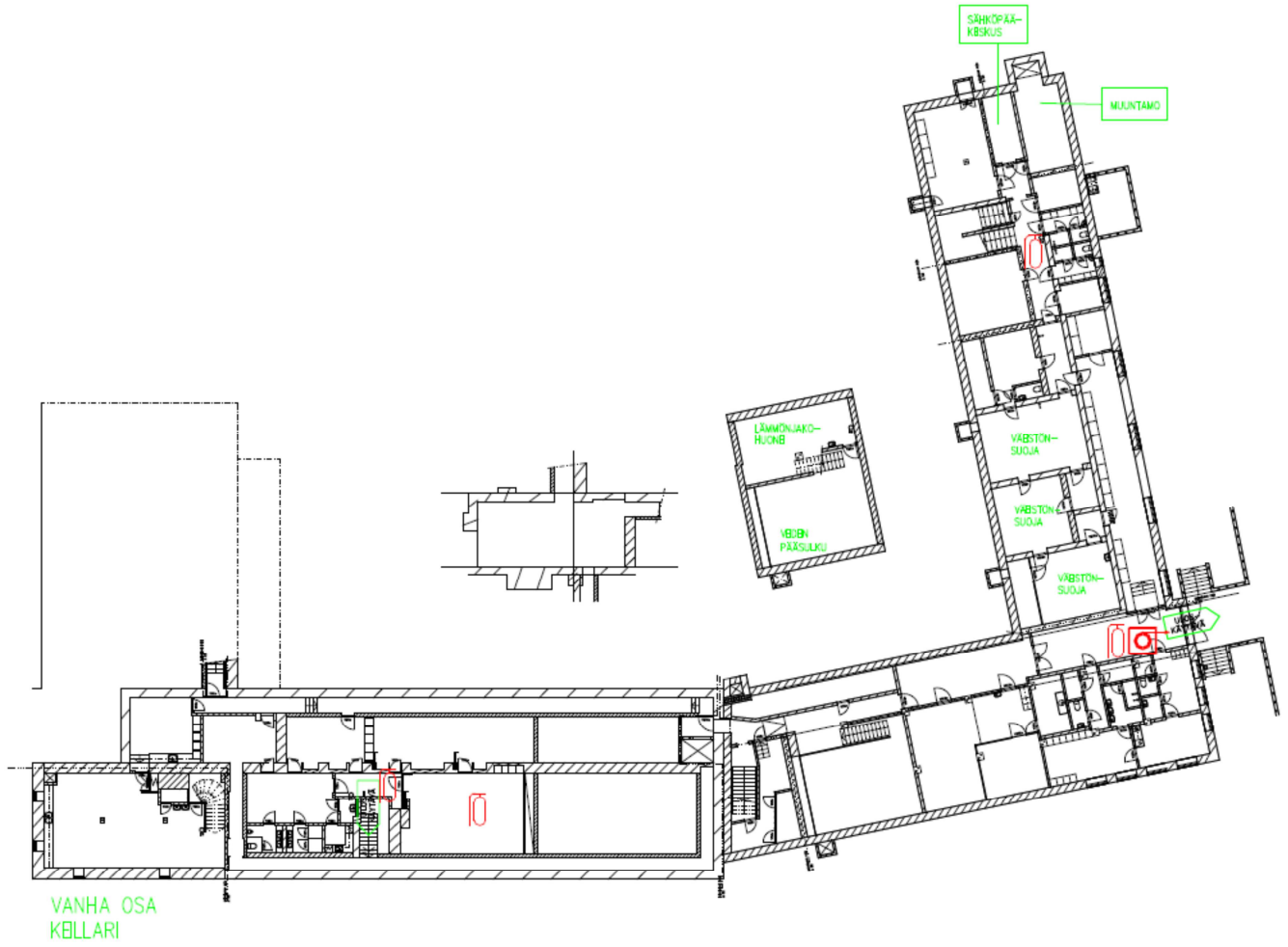

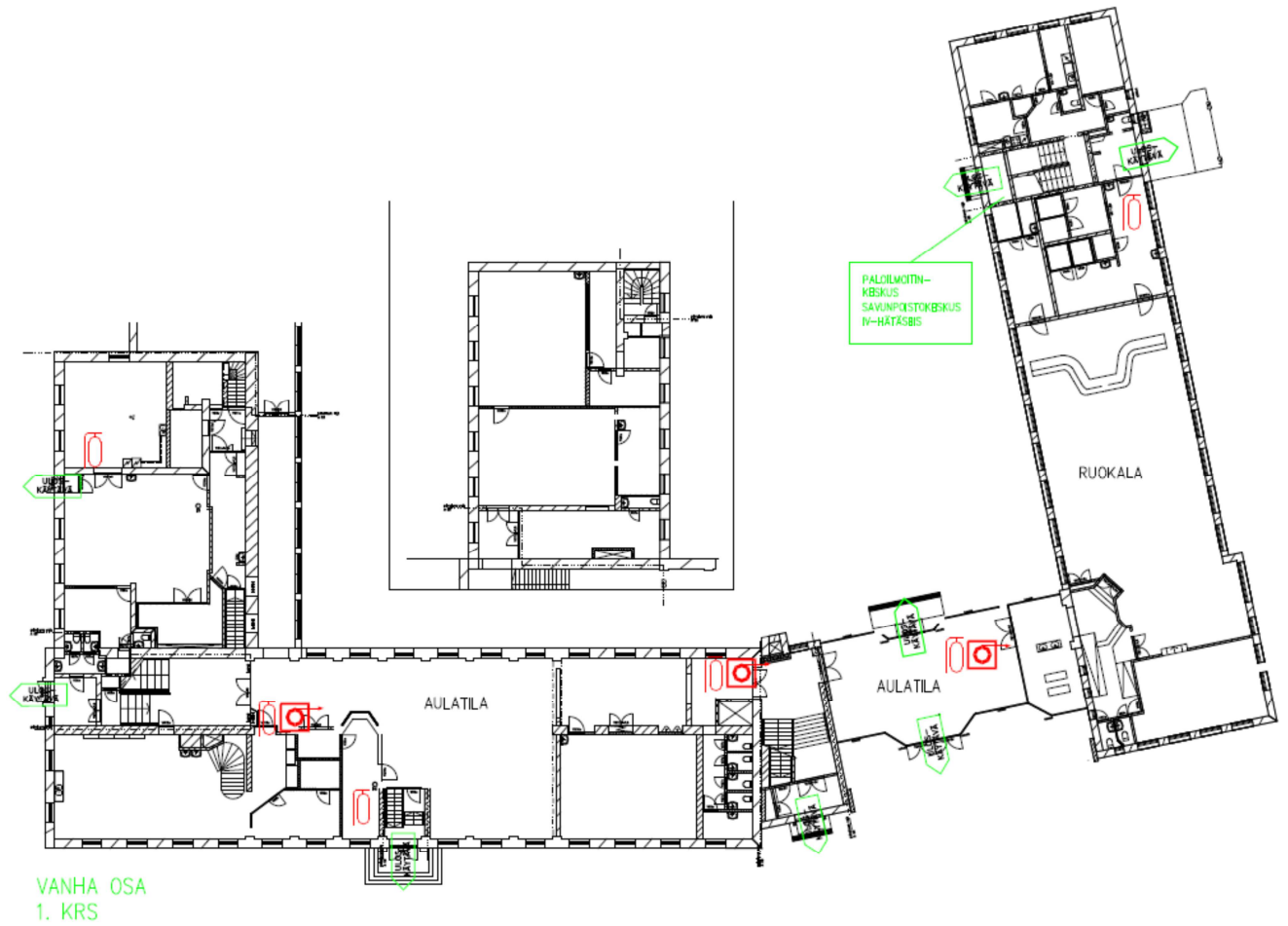

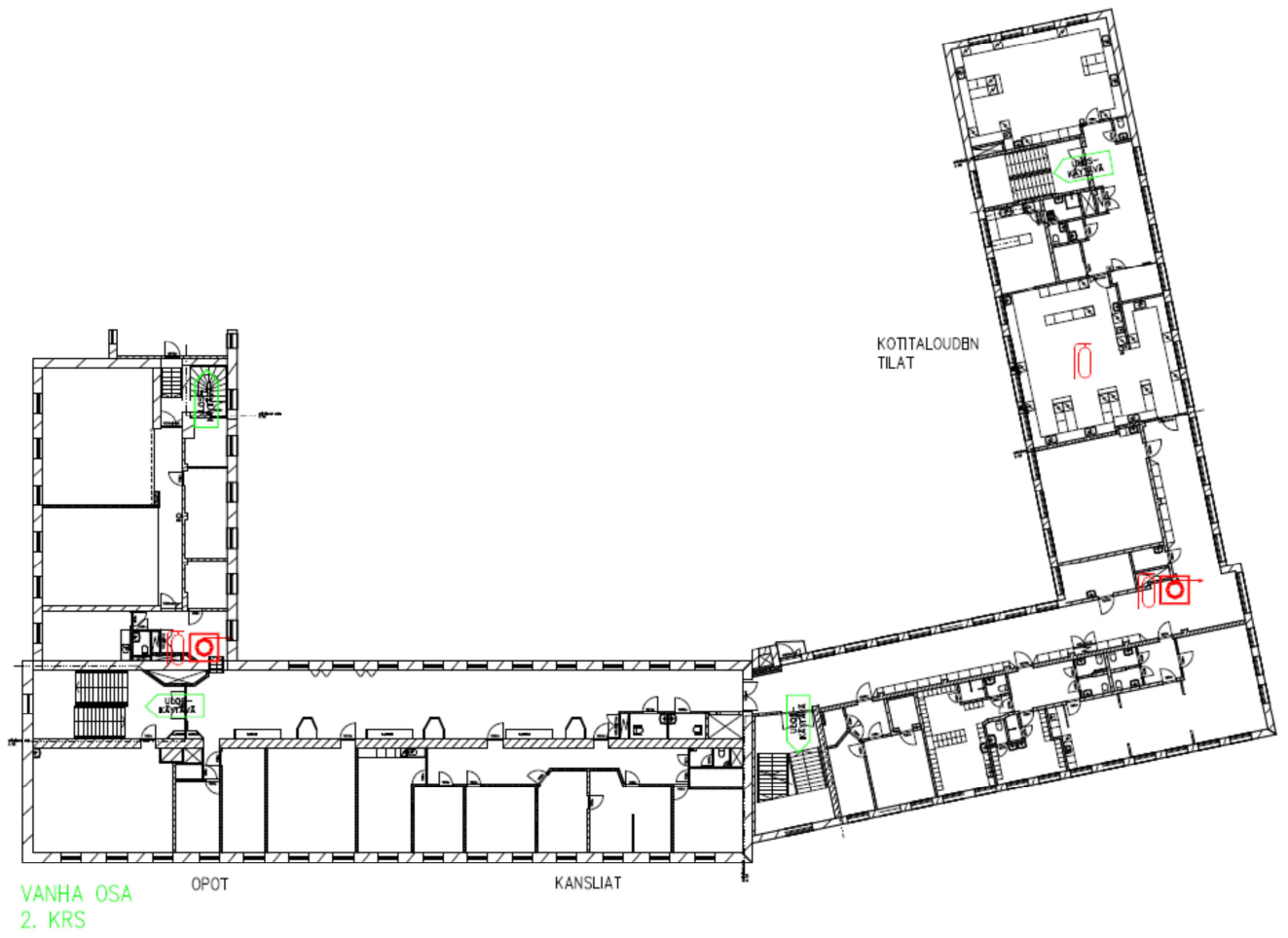

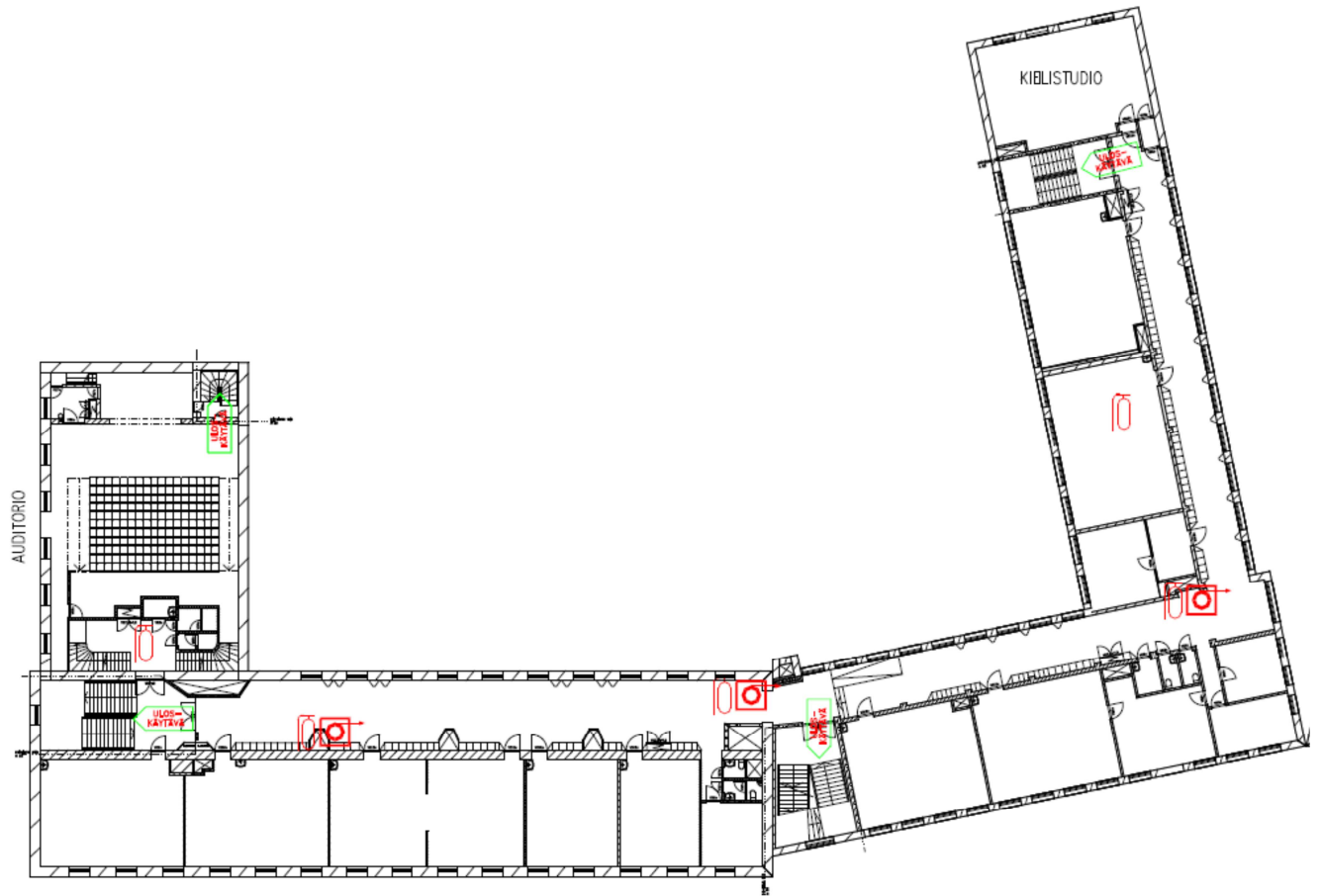
UUSI OSA
3. KRS

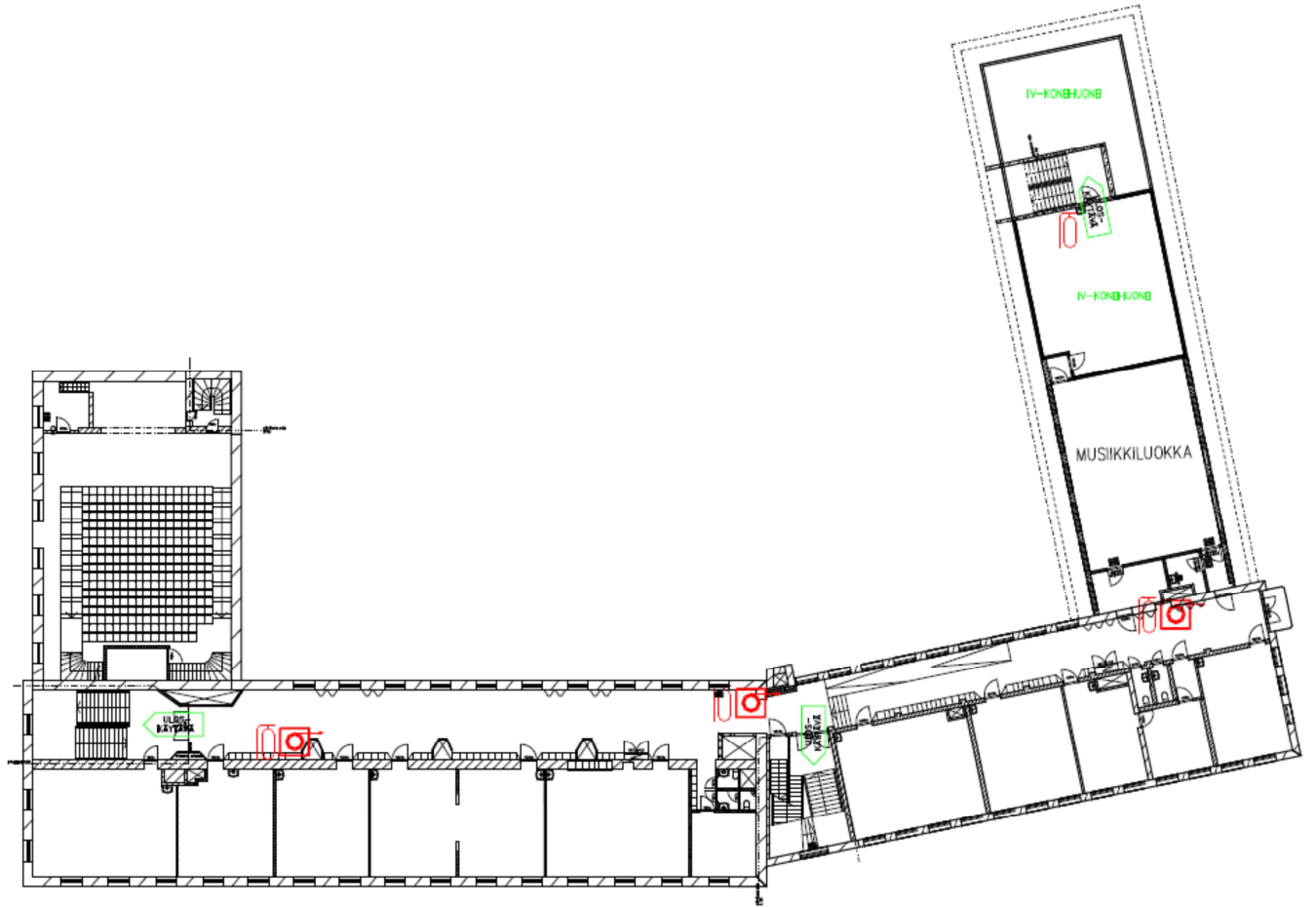

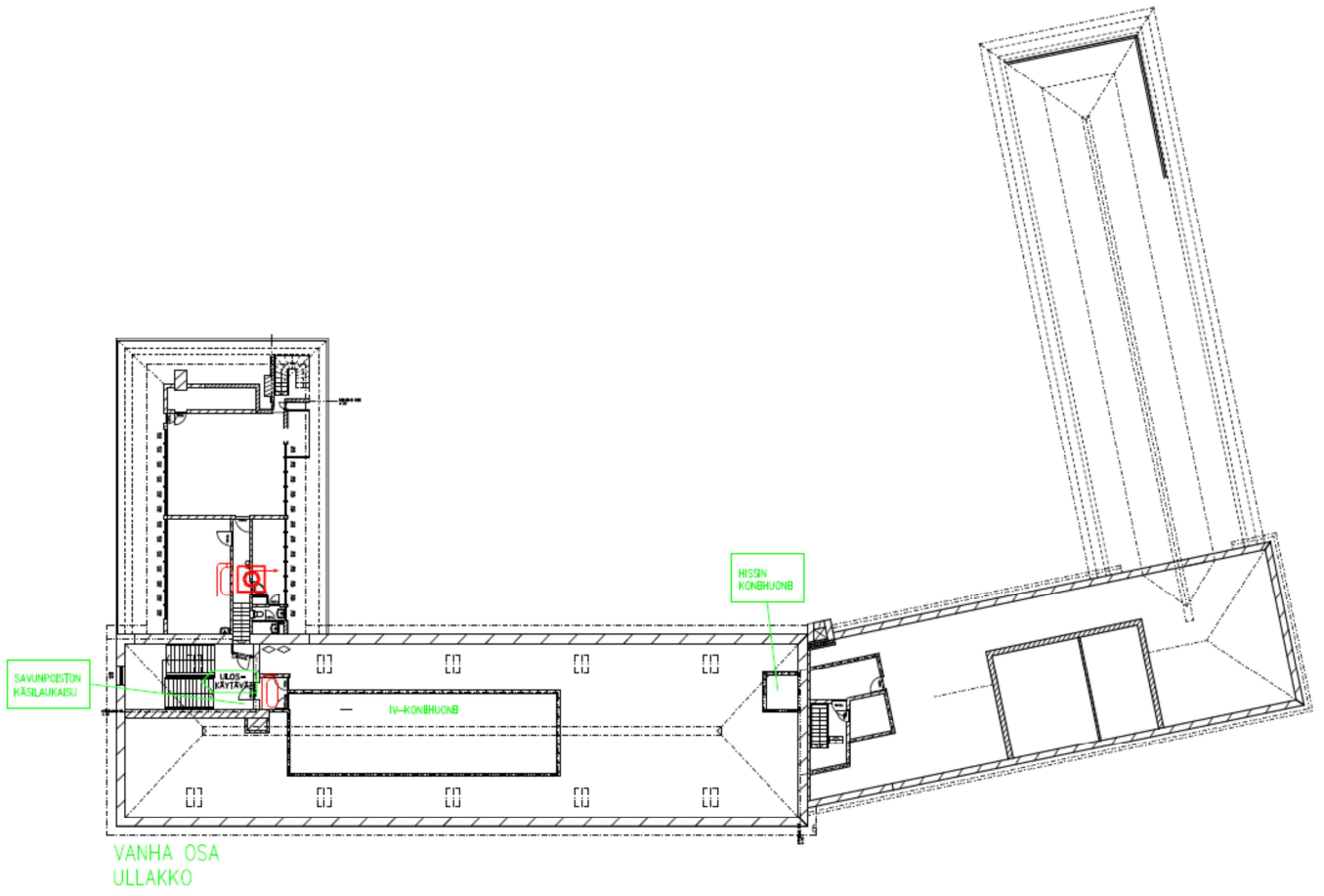

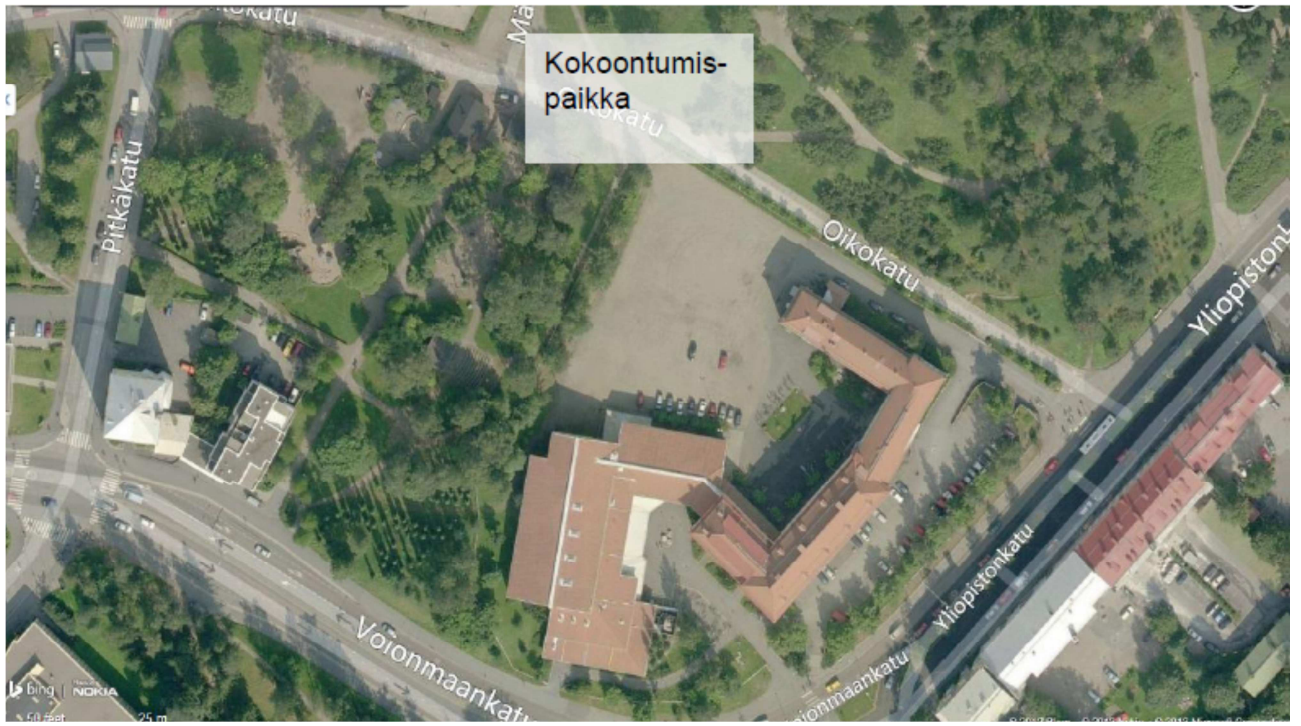

VANHA OSA
3. KRS

VANHA OSA
4. KRS

Ilmakuva: Bingmaps